

Galeria Sztuki
Muzeum Okręgowego w Lesznie
ul. G. Narutowicza 31
64-100 Leszno
tel. 65 529 61 43
www.muzeum.leszno.pl

**MUZEUM OKRĘGOWE
W LESZNIE**

INSTYTUCJA KULTURY
SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA
WIELKOPOLSKIEGO

LESZNO od początku swej miejskości miało wielowyznaniowy i wielonarodowy charakter. W połowie XVI wieku osiedli tu, wygnani z Czech i Moraw, bracia czescy, wywodzący się z nauki Jana Husa. Do Jednoty braci czeskich należeli do 1642 roku właściciele Leszna – Leszczyńscy. W czasie wojny trzydziestoletniej miasto zasiedlili kolejni członkowie Jednoty oraz luteranie z pobliskich śląskich miast. Od lat 30. XVII wieku Leszno było „stolicą” braci czeskich i ważnym ośrodkiem luteranizmu. Miały tu swą siedzibę archiwum, biblioteka, seniorat i seminarium Jednoty. W Lesznie odbywały się synody. Miasto było ośrodkiem religijnym, naukowym i edukacyjnym z dobrze zaopatrzoną zapleczem: szkołami elementarnymi, dla dziewcząt, łacińską i słynnym w XVII wieku gimnazjum; w mieście od 1629 roku obecne były drukarnie. Leszczyńska młodzież studiowała w Niemczech, Holandii i Anglii. W Lesznie tworzyli: Jan Amos Komeński, Jan Jonston, Daniel Ernest Jabłoński, Johann Heermann, Zacharias Herrmann, Samuel Hentschel, Anna Memorata. Mecenat Leszczyńskich i Sułkowskich miał znaczący wpływ na ukształtowanie się w Lesznie ośrodka wymiany myśli.

PARTNERZY:

BibliotekA Kórnicka PAN
Archiwum Państwowe w Poznaniu
Muzeum Ziemi Wschowskiej

PATRONAT NAD WYSTAWĄ OBJĘLI:

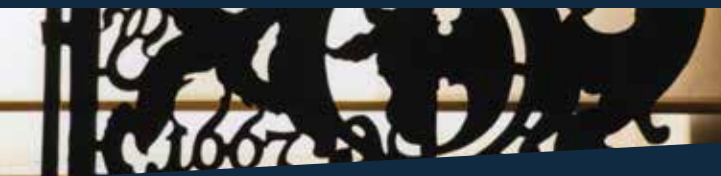
Prezydent Leszna Łukasz Borowiak
Burmistrz Śmigła Małgorzata Adamczak
Biskup Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego
ks. Bp. Jerzy Samiec
Polskie Towarzystwo Historyczne

SPONSORZY:

Werner Kenkel Sp. z o. o.
Zakład Wodociągowo-Kanalizacyjny w Śmiglu Sp. z o. o.
Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
w Lesznie Sp. z o. o.

**STOLICE
WIELKOPOLSKIEGO
PROTESTANTYZMU**

**LESZNO I ŚMIGIEL
WSPÓLISTNIENIE WYZNAŃ**

WYSTAWA 16.5 - 31.12.2017

ŚMIGIEL znany jest jako mieszczański ośrodek ariński, działający na przełomie XVI i XVII wieku. Patronowali mu Andrzej Dudycz i Eljasz Arciszewski. Miasto gościło wybitnych teologów np. Walentina Schmalza, Martina Ruara, Christopa Osterode, Andrzeja Lubienieckiego. W mieście odbywały się publiczne dysputy z teologami katolickimi. Po upadku zboru arianie zasilił słynny małopolski Raków, część przyjęła luteranizm.

Nauka Lutra ma w Śmiglu swe początki od 1560 roku. Wspólnota luterska koegzystowała w mieście z katolicką do 1945 roku. Najwybitniejszymi przedstawicielami luteranizmu byli w Śmiglu: Johann Faust, Gottlieb Riedel i Martin Adelt – autor pierwszej drukowanej historii miasta i jego religijnej przeszłości.

POWINNOSCI
PRZYSTĘPUJĄCYCH
DO
STOLU BOZEGO.

Po wspólnotach protestanckich obecnych w obydwu miastach: braciach czeskich (Leszno), kalwinistach (Leszno), luteranach (Leszno i Śmigiel) i arianach (Śmigiel) pozostało cenne dziedzictwo intelektualne i materialne: budynki kościołów, literacka spuścizna miejscowych autorów, archiwalia dokumentujące ich prężną działalność, ikonografia w postaci portretów i widoki miejsc, resztki wyposażenia świątyń oraz zabytkowe nagrobki na cmentarzach, które stanowią świadectwo ich długotrwałej obecności oraz wyraz gustu i poziomu intelektualnego.

- Obiekty na wystawę użyczyli:**
- Archiwum Archidiecezjalne w Poznaniu
  - Archiwum Państwowe w Lesznie
  - Archiwum Państwowe w Poznaniu
  - Biblioteka Gdańska PAN
  - Biblioteka Kórnicka PAN
  - Biblioteka Miejska im. Stanisława Grochowiaka w Lesznie
  - Biblioteka Narodowa w Warszawie
  - Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu
  - Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu
  - Biblioteka Uniwersytecka we Wrocławiu
  - Muzeum Narodowe w Poznaniu
  - Muzeum Narodowe we Wrocławiu
  - Muzeum Okręgowe w Lesznie
  - Muzeum Regionalne w Kościanie
  - Marcin Błaszowski
  - Lidia Splawska
  - Renate Sternel
  - Sylwia i Marek Żakowie